

Õppevara tugi teises keeles õppimisel

SA Innove
Maire Kebbinau
Kai Võlli

18.01.2020

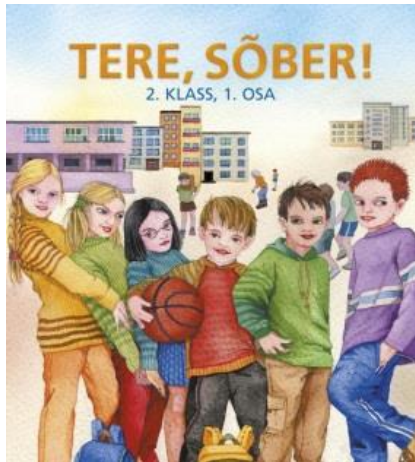
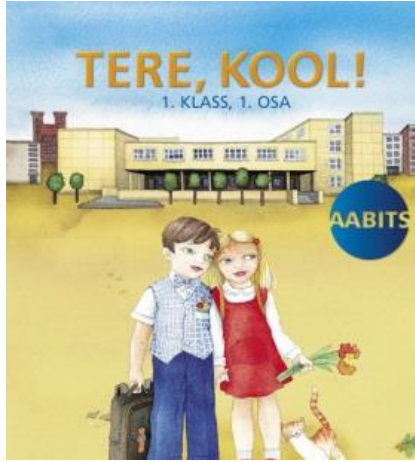
Missugused ootused
õppevarale on...

... õpilasel?

... õpetajal?

... lapsevanemal?

...?

Esimese kooliastme õpikute ja töövihikute sari:

1. Klassile õpikud ja töövihikud
Tere, kool! 1. ja 2.osa

1. 2. klassile õpikud ja töövihikud
Tere, sõber! 1. ja 2.osa

1. 3. klassile õpikud ja töövihikud
Tere, maailm! 1. ja 2.osa

- Mauruse e-õppematerjalide platvormil:
e-õpik.ee

Õppekomplektisari I kooliastmele

„Tere ... kool, sõber ja maailm!”

- ... sihtrühmaks on kõik eesti keeles õppivad 1.-3. klassi õpilased, sealhulgas klassid, kus õpib teise kodukeele ja/või kultuuritaustaga lapsi,
- ... pakub õppekavakohast mitmeid aineid lõimivat materjali 1.-3. klassi õpilastele,
- järgitakse
 - ✓ eesti keele ja inimeseõpetuse ainekava,
 - ✓ juhatatakse sisse loodusõpetuse teemasid,
 - ✓ pakutakse ülesandeid ja juhendeid kunsti- ja tööõpetuse tundideks.
- Õppekomplektisari toetab ka kõikide riiklikus õppekavas esitatud läbivate teemade käsitlemist.

Lõiming

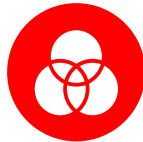
- Õppekomplekti kuuluvad õpikud ja töövihikud on koostatud üldõpetuse põhimõttel. Ühe teema käsitlusele on ühendatud mitu ainet.
- Integreeritud õppekomplekti toel omandatakse aineteadmisi teist keelt kasutades ja oma keeleoskust intensiivselt arendades.
- Loodud õppekomplekt arvestab väikese teises keeles õppijaga, tema kogemustega.

Õppekomplekti tugi õppimisel:

Sõnavara, keelendite ja lausemallide, ainealaste faktide omandamine äratab huvi, pakub pinget.

Õpioskuste kujunemist toetavad lahendused on kooskõlas Goodi ja Brophy (1995) õpistrateegiate jaotusega.

Avatus, asjakohasus, stereotüüpidest hoidumine

Õppekomplektis toetatakse heade pedagoogiliste tavade rakendamist (*J. Käis, Comenius, Pestalozz, Fröbel*)

Teadmiste korrastamisele suunab teemade ja kujunduse kindlastruktuurilin e ülesehitus.

Seoste loomisega uue ja olemasoleva vahel muudetakse õppimine ja õpitav tähendusrikkaks.

Õppekomplektis toetatakse heade pedagoogiliste tavade rakendamist,

seetõttu saab õpetajakreedot siduda paljude didaktikutega:

Esimese kooliastme õppekomplektis tähtsustuvad Johannes Käisi (Käis, 1992) didaktilised põhimõtted:

- *kuidas teha nii, et õpetaja vähem õpetaks ja õpilased rohkem õpiksid (Comenius);*
- *mitte teadmiste pakkumine, vaid inimeses uinuvate jõudude äratamine (Pestalozzi);*
- *loomis- ja kujundamistungi ärakasutamine; mäng ja tegevus (Fröbel).*

- *arenemiskohasuse ehk lapsepärasuse nõue,*
- *isetegevuse ehk aktiivsuse põhimõte,*
- *vaatlikkuse ehk konkreetsuse nõue,*
- *eluläheduse (ehk kodukoha)põhimõte,*
- *terviklikkuse ehk keskustuse põhimõte,*
- *põhjalikkuse nõue,*
- *ühiskonna ehk sotsiaalsuse põhimõte*

Õppekomplekti
õpioskuste kujunemist
toetavad lahendused on
kooskõlas nt
Goodi ja Brophy (1995)
õpistrateegiate jaotusega:

- 1) kordamine (rehearsal);
- 2) uue ja olemasoleva vahel seoste loomine (elaboration strategies);
- 3) teadmiste organiseerimine (organisational strategies);
- 4) õppimise jälgimine (comprehension monitoring strategies);
- 5) afektiivsed strateegiad (motivatsioon, ärevuse allasurumine, tähelepanu kontsentreerimine jne).

Et, sõnavara, keelendite ja lausemallide, ainealaste faktide ja seaduspärasuste, töövormide ja -viiside omandamine pakuks huvi, pinget ja põnevust:

Kordamisel on teiskeelses algõppes oluline osa

- *sõnu esitatakse pildilises ja sõnalises kontekstis, piltsõnastikus, sõnasedelil;*
- *liitsõnades uuritakse osiste tähendust; tähelepanu pälvivad samatüveliste sõnade pered.*
- *tegevust antakse erinevatele meeltele, teemad ja sõnad tuuakse sihipäraselt hommikuringi.*
- *töövormidega aitavad tuttavamaks saada selgitused õppetekstides, eeskujupildid, õpilastööd.*
- *õppekomplekti tegelaste (ühe klassi õpilastega paralleelselt loomalapsed) kaudu tuleb juurde kordamismotiive ja mängulisust.*

Seoste loomisega
uue ja
olemasoleva
vahel
muudetakse
õppimine ja
õpitav
täendusrikkaks

- *Mitmed teemad raamistatakse nn insert-meetodiga (TTS)*
- *Õpilastel tuleb tuua näiteid igapäevaelust ja oma kogemustest, (nt meenuta, mida oled õppinud vee ringkäigu kohta).*
- *Faktide ja täiendava materjali otsimine on seotud tähenduse loomisega – mida, kuidas ja kust analoogses olukorras leida võiks.*
- *Teemaõpetust, üldõpetuslikku tööviisi kasutades tekivad seoste loomise võimalused.*
- *Ennustamisülesanded (teksti sisu äraarvamine pildi, pealkirja ja vanasõnade valiku alusel) avardavad ja täpsustavad konteksti.*
- *Kujundus on õppekomplektis üks seoste avastamise allikas.*

Teadmiste
korrastamisele
suunab õpilasi
õpiku
üksikteemade
kindlastruktuuriline
ülesehitus

- *Sõnastik, sõnasedelid, jutumullid, lahendusnäidised toovad esile iseloomulikku ja olulist,*
- *Õpilastööde näidised pakuvad eeskuju. Igal teemal on selgelt eristuv sissejuhatus ja kokkuvõte, lugemist hõlbustavad vahepealkirjad.*
- *Seoseid esile toomas näeme diagramme, tabeleid ja skeeme õpikutegelaste klassis, õppetekstis, õppeülesandena.*
- *Tööjuhistes toetatakse vastuseni jõudmist oodatava struktuuri etteandmisega, harjutatakse enne tegutsemist plaani tegema.*

Avatus, asjakohasus, stereotüüpidest hoidumine

Keskkonna elulähedus, tervislik, inimsõbralik:

- Transport – loodusvarade kaitse mõistliku tarbimise kaudu: ühiskondlik transport
- Eelistatud liikumine jalgsi ja jalgrattaga
- lähedane keskmisele elustandardile
- linna-, aguli- või maaelu kirjeldamise tasakaal.
- Tarbimise vähendamine, korduvkasutamine

Üldsotsiaalsed põhimõtted

- Riietus asjakohane, hetkemoeta, loomsest materjalist tehtud ehte, riiete jm vältimine.
- Vägivallata ja relvadeta.
- Avaliku elu tegelaste fotod heatahtlikud.

Ebasoovitav:

- Kaubamärkide jm detailide kujutamine – mõju reklaamina või mõnd toodet soovitavana.
- Suitsetamisele, alkoholi tarvitamisele jt mõjuainetele viitamiseta.
- Nn “rämpstoiduta”, s.o popkorn, kompvekid, friikartulid ja muu mittetoitev söök.
- Grafit ebasoovitav.

Keskkonna elulähedus, tervislik, inimsõbralik:

- Transport – loodusvarade kaitse mõistliku tarbimise kaudu: ühiskondlik transport. Eelistatud liikumine jalgsi ja jalgrattaga
- Linna-, aguli- või maaelu kirjeldamise tasakaal. Kodud ähedased keskmisele elustandardile
- Tarbimise vähendamine, korduvkasutamine

Inimesed

- Toetatakse kõigi ea- ja rahvusrühmade positiivset enesehinnangut. Liidriroll erinevate vanuste, sugude, ametite, rahvuste vahel.
- Tasakaal meeste/poiste ja naiste/tüdrukute vahel nii aktiivsetes rollides kui ka erinevates vanuserühmades. 50:50 ka piltidel.
- Mõlemal sugupoolel liidrirolli, erinevaid, iseseisvaid tegevusi, kodustes oludes, lastega tegelemises.
- Üksikvanema positiivne kujutamine.
- Eakad naised-mehed väärikad ja heaolus, tegevuses; ei ole riides vanamoodsalt.
- Füüsilise puudega inimesed tavapärasel tegevuses, ka juhina; nende elu-olu ja saavutused.
- Vähemusgrupi liikmeil enamusega võrdne sotsiaalne staatus.
- Tegelaste nimed ja karakterid – kultuurilise tausta mitmekesisus, ühiskonna avatus.

Bibliography

- Tere, ...!
- Выготский (1972) Проблема возрастной периодизации детского развития. Вопросы психологии № 2, с. 114–123
- Goodi ja Brophy (1995)
- Käis (1992) Isetegevus ja individuaalne tööviis. Tallinn : Koolibri, 1992
- Liimets (1985) Rmt Noorele õpetajale Tallinn : Valgus, 1985
- Õppevara kriteeriumid (Keelekümbluskeskus)

